

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobců: **a) J. H., b) Ing. Z. J., c) L. J.**, všichni zastoupeni Mgr. Ing. Martinem Kalabisem, advokátem se sídlem Martinákova 2900/7, Prostějov, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 7. 2025, č. j. KUZZL 60205/2025, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 25. 9. 2025, č. j. 30 A 77/2025-34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Ve věci jde o lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu podle § 306 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále jen „stavební zákon z roku 2021“), včetně její použitelnosti ve vztahu k rozhodnutím správních orgánů vydaným v řízení, v němž bylo i po účinnosti tohoto zákona postupováno podle dřívějšího zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon z roku 2006“). Řešena je i možnost prominutí zmeškání uvedené zákonné lhůty podle § 40 odst. 5 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) a možnost vyslovení nicotnosti rozhodnutí správního orgánu v řízení o žalobě, u níž je dán některý z důvodů odmítnutí.

[2] Městský úřad Morkovice-Slížany (dále jen „stavební úřad“) rozhodnutím ze dne 2. 4. 2025, č. j. Výst.330/174/24, zamítl žádost žalobců (dále jen „stěžovatelé“) o vydání dodatečného povolení na stavbu dělicí stěny mezi pozemky parc. č. XA a parc. č. XB

v katastrálním území D. u K.. Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl odvolání stěžovatelky a) proti rozhodnutí stavebního úřadu a toto rozhodnutí potvrdil. Rozhodnutí žalovaného bylo stěžovatelce a) doručeno dne 16. 7. 2025 a stěžovatelům b) a c), kteří byli účastníky správního řízení, dne 21. 7. 2025. Následně vydané opravné rozhodnutí ze dne 28. 7. 2025, č. j. KUZL 68212/2025, se týkalo chyby v označení jednoho pozemku ve výroku a nesprávnosti ve jméně jednoho z účastníků řízení v odůvodnění rozhodnutí stavebního úřadu. Opravné rozhodnutí bylo stěžovatelce a) doručeno dne 29. 7. 2025, stěžovatelům b) a c) dne 31. 7. 2025.

[3] Stěžovatelé napadli rozhodnutí žalovaného společně žalobou, kterou podali u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) dne 16. 9. 2025. Krajský soud napadeným usnesením odmítl žalobu stěžovatelky a) podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. jako opožděnou. Posledním dnem lhůty 1 měsíce podle § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 totiž bylo pondělí 18. 8. 2025. Žalobu stěžovatelů b) a c), kteří nepodali odvolání proti rozhodnutí stavebního úřadu, krajský soud odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) a § 68 písm. a) s. ř. s. pro nepřípustnost.

II. Kasační stížnost žalobců a vyjádření žalovaného

[4] Stěžovatelé podali proti usnesení krajského soudu kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a navrhli zrušit nejen napadené usnesení, nýbrž také prohlásit nicotnost rozhodnutí žalovaného a rozhodnutí stavebního úřadu.

[5] První okruh námitek vychází ze „střetu“ zvláštní úpravy soudního řízení ve stavebním zákonu z roku 2021 a obecné úpravy obsažené v soudním řádu správním. Podle stěžovatelů se měl krajský soud podle § 76 odst. 2 s. ř. s. i bez návrhu zabývat případnou nicotností rozhodnutí žalovaného a stavebního úřadu, a to bez ohledu na to, že žaloba byla odmítnuta jako podaná po uplynutí lhůty podle § 306 stavebního zákona z roku 2021. Nicotnost těchto rozhodnutí spatřují stěžovatelé zjednodušeně řečeno v tom, že stavba dělicí stěny nevyžadovala stavební povolení ani ohlášení. Také se domnívají, že není jasné, zda v případě žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu, na kterou dopadá zvláštní úprava soudního řízení podle stavebního zákona z roku 2021, lze prominout zmeškání lhůty. Pakliže uvedený zákon takovouto možnost nevylučuje, je třeba upřednostnit výklad, při němž nebude stěžovatelům odepřen přístup k soudu. Lhůta pro podání žaloby stanovená v § 306 stavebního zákona z roku 2021 je pojata naprosto odlišně od soudního řádu správního, a to zejména v tom ohledu, že činí jeden měsíc s možností doplnění žaloby i po uplynutí této lhůty. Není dán žádný důvod, pro který by nemohlo být ve lhůtě pro doplnění žaloby prominuto zmeškání lhůty pro podání žaloby. Uvedené právní otázky brání tomu, aby byla kasační stížnost považována za nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s. Pro případ, že bude odmítnutí žaloby jako opožděné shledáno správným, stěžovatelé navrhuji, aby Nejvyšší správní soud sám rozhodl o prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby.

[6] Nesouhlas s právním posouzením krajského soudu se týká i použití § 306 stavebního zákona z roku 2021 v případech, kdy rozhodnutí správního orgánu bylo vydáno postupem podle stavebního zákona z roku 2006, stěžovatelům však bylo doručeno až po 1. 7. 2024. V této souvislosti se krajský soud nezabýval systematickým

pokračování

výkladem zákona. V části jedenácté, která upravuje soudní přezkum (§ 305 až § 310), není výslovně uvedeno, že by její ustanovení měla být použitelná i na soudní přezkum rozhodnutí správních orgánů vydaných podle stavebního zákona z roku 2006. Takovýto závěr nevyplývá ani z přechodných ustanovení. Odlišný výklad, z něhož vyšel krajský soud, omezuje právo stěžovatelů na přístup k soudu a znevýhodňuje osoby, u kterých rozhodnutí správního orgánu bylo vydáno až po 1. 7. 2024, nebo jim bylo po tomto dni doručeno. Zkrácení lhůty pro podání žaloby ani nesleduje legitimní účel.

[7] Stěžovatelé zpochybňují i zákonnost rozhodnutí žalovaného a stavebního úřadu, obsah těchto jejich námitek, jak bude uvedeno níže, však s ohledem na omezený rozsah přezkumu v případě důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. není třeba reprodukovat.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření odkázal na odůvodnění napadeného usnesení ohledně opožděnosti žaloby. K věcným důvodům žaloby odkázal na odůvodnění správních rozhodnutí.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost je přípustná, byla podána osobami k tomu oprávněnými, včas a z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem. Bylo tak možné přezkoumat usnesení krajského soudu v mezích rozsahu kasační stížnosti a v ní uplatněných důvodů, jakož i případných vad řízení, ke kterým je třeba přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Přestože stěžovatelé uvedli důvody, pro které považují kasační stížnost za přijatelnou, Nejvyšší správní soud se přijatelností kasační stížnosti nezabýval. Nepřijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. totiž v posuzované věci vůbec nepřicházela v úvahu, neboť kasační stížnost může být nepřijatelná jen ve věcech, v nichž podle § 31 odst. 2 s. ř. s. rozhodoval před krajským soudem specializovaný samosoudce. V případě žaloby stěžovatelů o takovouto věc nejde. Tomu odpovídá i skutečnost, že krajský soud tuto žalobu odmítl v senátu.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Jelikož krajský soud napadeným usnesením odmítl žalobu stěžovatelů, v kasační stížnosti proti němu lze uplatnit pouze důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který spočívá v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004-98, č. 625/2005 Sb. NSS).

[13] I když byla žaloba podána společně všemi stěžovateli, krajský soud se jí zabýval ve vztahu ke každému z nich samostatně. Žalobu stěžovatelky a) odmítl pro opožděnost, zatímco žalobu stěžovatelů b) a c) pro nepřípustnost, neboť proti rozhodnutí stavebního úřadu nepodali odvolání. Kasační stížnost proti napadenému usnesení podali stěžovatelé rovněž společně, zpochybnili v ní však pouze závěr krajského soudu o opožděnosti žaloby, tedy důvod odmítnutí vztahující se výlučně k žalobě stěžovatelky a). Důvod odmítnutí žaloby stěžovatelů b) a c) zůstal nezpochybněn, protože se jím Nejvyšší správní

soud nezabýval. Všech stěžovatelů se týká námitka, že krajský soud měl bez ohledu na důvod odmítnutí žaloby posoudit nicotnost rozhodnutí správních orgánů podle § 76 odst. 2 s. ř. s., byť i tato námitka byla uplatněna zejména v souvislosti se zpochybněním závěru o opožděnosti žaloby stěžovatelky a).

[14] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal napadené usnesení z toho hlediska, zda žaloba stěžovatelky a) byla podána včas. Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. „[ž]alobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou“. Takovým zvláštním zákonem je i stavební zákon z roku 2021, který v § 306 odst. 1 stanoví, že „[ž]alobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno“.

[15] Ustanovení § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 se podle judikatury Nejvyššího správního soudu uplatní také v případě, kdy bylo rozhodnutí správního orgánu vydáno a doručeno po nabytí účinnosti tohoto zákona, tedy počínaje dnem 1. 7. 2024 (např. rozsudky NSS ze dne 22. 1. 2025, č. j. 10 As 241/2024-42, ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025-34, nebo ze dne 17. 7. 2025, č. j. 21 As 34/2025-24). Tento výklad shledal ústavně konformním i Ústavní soud (nález ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24). Přejícné ustanovení § 330 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021, na které poukázala stěžovatelka, se použije ve vztahu k správním řízením zahájeným před účinností tohoto zákona. K soudnímu řízení se vztahuje přechodné ustanovení § 331 stavebního zákona z roku 2021, které se ale týká jen těch soudních řízení, která byla zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Tato soudní řízení se mají dokončit podle dosavadních právních předpisů. U soudních řízení zahájených za účinnosti stavebního zákona z roku 2021 se použije nová právní úprava.

[16] Pravidlo o lhůtě 1 měsíce k podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu bylo součástí stavebního zákona z roku 2021 po celou dobu platnosti. Stěžovatelé podali žalobu v době, kdy již existovala judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu potvrzující výše shrnutý výklad § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021. Nešlo o pravidlo, které by bylo vůči účastníkům řízení nepředvídatelné, a mohlo tak vést k nepřípustnému omezení přístupu stěžovatelů k soudu. Rovněž toto pravidlo nijak neznevýhodňuje žádného z účastníků řízení, na jehož věc lhůta podle uvedeného ustanovení dopadá.

[17] Rozhodnutí žalovaného bylo stěžovatelce a) doručeno dne 16. 7. 2025. Posledním dnem lhůty 1 měsíce pro podání žaloby podle § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 bylo – při použití pravidel podle § 40 odst. 1 až 3 s. ř. s. – pondělí 18. 8. 2025. Je tedy zřejmé, že stěžovatelka a) podala žalobu dne 16. 9. 2025 opožděně.

[18] Prominutí zmeškání lhůty podle § 50 odst. 4 s. ř. s. není v případě lhůty pro podání žaloby podle § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 možné. Podle § 72 odst. 4 s. ř. s. totiž zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout. Zvláštní úprava ve stavebním zákoně z roku 2021 nestanoví žádné pravidlo, které by toto ustanovení prolamovalo. Uvedené ustanovení se proto nadále použije i v řízení o žalobě proti rozhodnutí stavebního úřadu.

pokračování

[19] Neobstojí ani tvrzení stěžovatelů, že krajský soud měl navzdory důvodu odmítnutí jejich žaloby rozhodnout o nicotnosti rozhodnutí žalovaného a stavebního úřadu. Povinnost krajského soudu podle § 76 odst. 2 s. ř. s. zabývat se i bez návrhu (nad rámec žalobních bodů) nicotností žalobou napadeného rozhodnutí správního orgánu nemění nic na tom, že jde o součást věcného projednání žaloby. Nicotnost rozhodnutí správního orgánu může krajský soud vyslovit pouze v případě, že jsou k tomu splněny zákonné podmínky, které zahrnují včasnost a přípustnost žaloby (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010-65, č. 2837/2013 Sb. NSS; z nedávné doby např. rozsudky NSS 14. 5. 2020, č. j. 1 Afs 126/2019-32, bod 31, ze dne 25. 6. 2020, č. j. 8 Afs 87/2018-56, bod 26, ze dne 25. 10. 2023, č. j. 6 As 184/2022-22, bod 31, nebo ze dne 19. 11. 2024, č. j. 7 Afs 37/2024-40, bod 25). Ani případná nicotnost žalobou napadeného rozhodnutí správního orgánu nemůže „přebít“ případný důvod odmítnutí žaloby. Tento závěr nutno vztáhnout vůči žalobě každého ze tří stěžovatelů.

[20] Vzhledem k odmítnutí žaloby se Nejvyšší správní soud nezabýval případnou nicotností rozhodnutí žalovaného či rozhodnutí stavebního úřadu, ani námitkami zpochybňujícími zákonnost těchto rozhodnutí. Takovéto posouzení by přesahovalo důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl, neboť ji neshledal důvodnou a nezjistil ani žádnou z vad, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[22] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé neměli úspěch ve věci, a tudíž nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly. Z tohoto důvodu se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. ledna 2026

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu

